

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door
█ (10)(2e)

T █ (10)(2a)
█ (10)(2e) @nationaalcoordin
atorgroningen.nl

Datum
8 november 2017

Kenmerk
NCG / 17015105

Kopie aan

verslag

Omschrijving	Verslag vergadering Bestuurlijke Stuurgroep	Bijlage(n)
Voorzitter	De heer H. Alders	
Vergaderdatum en -tijd	14 september 2017, 13.00 uur - 15.00 uur	
Locatie	Ontmoetingscentrum Buurhoes, Gaykingastraat 17 te Ten Boer	
Aanwezig	Dhr. Heidema (Ten Boer), Mw. Van Lente (Bedum), dhr. █ (10)(2e) (namens het Rijk), dhr. █ (10)(2e) (namens het Rijk), dhr. Wiersma (De Marne), dhr. Rodenboog (Loppersum), dhr. Beukema (Delfzijl), dhr. Hiemstra (Appingedam), dhr. De Jonge (Hoogezand-Sappemeer), dhr. Eikenaar (Provincie Groningen), dhr. De Boer (NCG) en dhr. █ (10)(2e) (NCG, verslag).	
Afwezig	Dhr. Munnikma (Menterwolde), dhr. Michels (Winsum), Mw. Van Beek (Eemsmond), dhr. Den Oudsten (Groningen) en Mw. Pijs (namens het Rijk)	

1. Opening

De heer Heidema (Ten Boer) geeft aan, namens het college, een brief verzonden te hebben betreffende wisselwoningen. Daarin werd gevraagd om de brief te agenderen in de Bestuurlijke Stuurgroep. De heer Alders stelt voor om met de 6 gemeenten, waar dit speelt, hierover gezamenlijk in gesprek te gaan. Hiervoor wordt een bijeenkomst georganiseerd.

2. Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 20 juli 2017

Het verslag van 20 juli wordt vastgesteld.

3. Verslag extra Bestuurlijke Stuurgroep 27 juni 2017, Schadeprotocol

De heer █ (10)(2e) (Rijk) verzoekt het verslag (Pagina 2, 3^e alinea, waarin gesproken wordt over dat de stuurgroep in het algemeen van mening is dat er nog meer tijd nodig is om bepaalde punten verder uit te werken) aan te vullen met de daar geuite opvatting van EZ dat het tempo laag is. Het verslag van 27 juni wordt vastgesteld, met inachtneming van dit punt.

4. Arbiters – verbreding

De heer **(10)(2e)** (Rijk) vraagt naar de consequenties voor de werkdruk van de arbiters.

Toelichting NCG:

- Dit kan zeker consequenties hebben voor de werkdruk. Dit omdat zaken waarin meerdere oorzaken zijn, altijd complexer zijn en vaker op de agenda van de arbiter dreigen te komen.
- Er is nog geen zicht op de extra omvang van de werkzaamheden. Het zou kunnen gaan om zaken als het effect van (peil)besluiten van waterschappen op ondiepe bodemdaling, maar hier valt verder nog niets van te zeggen. Vaak gaat het om een klein aantal zaken, die wel zeer complex zijn.
- Wanneer er meerdere oorzaken verondersteld worden, worden ze behandeld als complex schadegeval door de NCG. Indien hierbij sprake is van meerdere partijen als schadeveroorzaker, zullen deze partijen ook meegenomen worden in het proces.

5. Actualisatie MJP 2018-2022

Toelichting NCG: het MJP wordt geactualiseerd en niet herschreven. Er wordt nu gewerkt met een andere opzet dan vorig jaar, om te de inbreng vanuit de stuurgroep goed te verwerken.

De heer Beukema (Delfzijl):

- Over enkele weken wordt er een nieuw regeerakkoord verwacht. Dit kan consequenties hebben voor het MJP. Wellicht is er intensief overleg nodig tussen de regio en de minister over dat regeerakkoord met consequenties voor het jaarplan. Wordt in overweging genomen om de planning aan te passen?
- Het leefbaarheidsprogramma nadert haar einddatum. Er is nog geld beschikbaar. Dit is voor sommigen een aanleiding om de discussie te openen over of er op dezelfde manier moet worden doorgegaan of dat er andere criteria gesteld moeten worden. Komt er nieuw budget beschikbaar gesteld wordt voor volgende programma's? Het zou wenselijk zijn dat hiervoor, in het nieuwe MJP, een duidelijke procedurevoorstel wordt gemaakt.
- In het kader van infrastructuur is er een advies afgerond door Antea. Het zou wenselijk zijn dat, op basis van dat rapport, er op korte termijn een discussie hierover wordt gevoerd in de Bestuurlijke Stuurgroep. Dit moet ertoe leiden dat er in het MJP duidelijke afspraken worden vermeld over dit onderwerp.

Reactie NCG:

- De formatie kan voor delen van het MJP (zeer vergaande) consequenties kan hebben. Het is op dit moment niet te zeggen hoe gedetailleerd een regeerakkoord zal zijn t.a.v. inhoudelijke onderwerpen en vraagstukken zal zijn. Bepaalde zaken moeten worden bepaald ongeacht het regeerakkoord, bijvoorbeeld waar de inspecties zich op gaan richten zowel op de inhoud als de plek in het gebied. Deels zullen er zaken opengelaten moeten worden voor overleg. Vooralsnog gaan we ervan uit dat rond 12 oktober (als we verder praten over het MJP) er duidelijkheid is rond het nieuwe regeerakkoord, maar we gaan daar flexibel mee om.
- In de stuurgroep Leefbaarheid heeft een discussie plaatsgevonden over wat de stuurgroep de NCG aan aanbevelingen mee gaat geven over de leefbaarheids-

programma's na 2018 omdat het tot dat jaar gefinancierd is. Daarover zal gerapporteerd worden. Het is wenselijk om hierover een bredere discussie in de MS en BS te voeren, zodat dit ook in de context van het gehele MJP (b.v. sociale infrastructuur) kan worden geplaatst.

- In overleg met alle bestuurders infrastructuur is er een behandeling is van het Antearapport met de betrokken portefeuillehouders uitgeschreven. De aanbevelingen hieruit zouden via het bredere gremium van de Bestuurlijke Stuurgroep richting het MJP moeten gaan.

De heer **(10)(2e)** (Rijk): Kan de sociale problematiek tijdens de versterking ook een plek kan krijgen in het MJP? Hoe kunnen wij op een structurele manier omgaan met herstel van vertrouwen? Het rijk is van mening dat dit onderwerp op het gebied van meten onvoldoende expliciet is gemaakt. Het rijk vraagt of er, in termen van meten, gekeken kan worden of je met behulp van indicatoren dicht bij de bewoner, helderheid kunt krijgen over wat helpt en waar je op in kunt zetten.

Reactie NCG:

Dit is de rode draad van het programma. Gaat er om dat mensen zien dat de problematiek serieus genomen wordt en dat er consequent stappen genomen worden in de goede richting. Eventueel kunnen we hier op een later moment over door praten.

6. Ongelijkmatige bodemdaling n.a.v. Antea-rapport

Toelichting NCG: In de Maatschappelijke Stuurgroep bleek tijdens de stuurgroepvergadering van 20 juli dat niet alle vragen beantwoord waren betreffende het Antea-rapport. De NCG stelt voor om aan de kennistafel ondergrond expliciet te vragen wat dit betekent voor het onderzoekprogramma.

De heer Hiemstra (Appingedam): vraagt of er in de Maatschappelijke Stuurgroep ook gevraagd is naar de invloed van water in de bodem.

Reactie NCG:

- Ten aanzien van ongelijkmatige bodemdaling is, op basis van een aantal casussen van LTO, in het landschap onderzoek gedaan. Ook is er historisch wateronderzoek gedaan. Voor alle aangemelde zaken van LTO bleek een verklaring; de eindconclusie, ook van de LTO, was dat er geen samenloop tussen seismisiteit en bodemdaling was. De discussie blijft echter. De NCG wil via de kennistafel ondergrond de vraag voor te leggen hoe hiermee om te gaan.
- Het tweede discussiepunt heeft te maken met verweking. Op grond van internationale vergelijkingen met Fugro, betreffende de zeedijk, is gebleken dat verweking niet een zodusdanige betekenis heeft dat het hele ontwerp van de zeedijk beïnvloed zou worden. In de huidige NPR heeft de subcommissie verweking niet de aanbevelingen van Fugro overgenomen. Met de NEN-commissie is daarom ook afgesproken dat zij hun licht nogmaals laten schijnen op dit onderwerp. De NCG heeft hierbij aangegeven voor 1 januari 2018 een antwoord te verwachten.

7. Mededelingen

a. Voortgang uitvoering door de NCG

Geen opmerkingen.

b. Voortgang versterken

De NCG geeft een presentatie over de huidige stand van zaken van de versterking.

De heer Eikenaar (Provincie): de tegenvallende resultaten zijn geen verrassing. Dit benadrukt de noodzaak om een fundamentele structuurdiscussie met het Rijk te voeren.

De heer Beukema (Delfzijl):

- Draagvlak is een belangrijk element voor de versterkingsoperatie. Er zal inderdaad een fundamentele discussie gevoerd moeten worden over hoe er verdergegaan wordt en hoe ervoor gezorgd wordt dat wat beloofd wordt, ook wordt waargemaakt.
- Aan de versterkingsoperatie geldt voor de gemeenten ook een opgave richting de woonomgeving, op wijkniveau. Daarvoor is het noodzakelijk dat een gemeente beschikt over een goede en tijdige planning. Daar ontbreekt het nu nog aan.
- Een goede communicatie is essentieel.

De heer Verhulst (Rijk) geeft aan dat het Rijk een voorstel van de NCG, om op korte termijn met een plan te komen over hoe hiermee om te gaan, zal ondersteunen.

Reactie NCG:

De NCG zal met een stuk komen waarin een uitgebreide analyse opgenomen wordt. Een deel is structuur, een deel van de problematiek komt vooruit uit de omvang en de complexiteit. Bijvoorbeeld wanneer twee bureaus de NPR verschillend interpreteren, is er inhoudelijk een probleem. Dat kan zich, in het kader van deze operatie, voordoen. Tot nu toe is gebleken dat dit soort problemen zich aan het einde van een proces openbaart en niet gaandeweg het proces. In de eerstkomende discussie over het MJP zal er, onder andere, gesproken moeten worden over wat wij van elkaar nodig hebben en wat de condities zijn.

De heer Hiemstra (Appingedam):

Het zou goed zijn om te kijken naar de positie van de huurders, deze hebben immers een andere positie dan woningeigenaren. Kan deze positie van huurders versterkt worden? Bijvoorbeeld door een geschillencommissie in het leven te roepen die een oordeel kan vellen over een twistpunt tussen huurder en verhuurder. De gang naar de rechter is momenteel de enige mogelijkheid en dat verhard alleen maar de verhoudingen. Het zou goed zijn om te kijken of hier andere mogelijkheden zijn.

Reactie NCG:

- Eens met deze constatering, al worden dergelijke zaken gelukkig steeds bespreekbaarder.
- Het project van NAM en corporaties is gestart in juni 2015 (1650 woningen) en aanvankelijk was hun houding 'wij kunnen het prima alleen af'. Vervolgens bleek er zaken mis te gaan en de communicatie tussen (eigenlijk alle) corporaties en huurders tekort te schieten. De NCG heeft daar inmiddels de nodige brieven van huurders over ontvangen. Het gaat mis op allerlei vlakken (bijvoorbeeld een aanbesteding, en door slechte communicatie komt ook inhoud van 'nul op de meter' ter discussie te staan).
- NAM en corporaties staan nu open voor samenwerking met het openbaar bestuur, dit is het goede moment om daar stappen te zetten. Het gesprek met corporaties en NAM wordt nu gevoerd en de gemeenten worden daar zeker bij betrokken.

De heer Hiemstra (Appingedam):

Heft in eigen Hand: hoe zit het met versterken versus vervangende nieuwbouw?

Reactie NCG:

De pilot Heft in Eigen Hand is één van de eerste programma's (november 2015) met vijftig deelnemers en een uitgebreid protocol. Indien de versterkingskosten de economische waarde van de woning overstijgen, heeft de eigenaar volgens het protocol een keus. In de praktijk zie je dat het moeite kost om het geld van de NAM op tafel te krijgen voor nieuwbouw, vooral bij de extremere gevallen van de vijftig. Het is een pilot waarvan geleerd kan worden, voor het vervolg 'Eigen Initiatief' (bij voorkeur de kaders van tevoren vaststellen).

c. Stand van zaken t.a.v. regelingen

Toelichting NCG: pilot koopinstrument- hierover voeren we binnenkort de discussie. Bijvoorbeeld de afbakening van het gebied. Wanneer deze regeling ook als een garantieregeling (Moerdijk) moet werken zal er een gesprek gevoerd moeten worden met de minister van Wonen, daarvoor is dus een nieuw kabinet vereist. De verwachting is dat er op betrekkelijk korte termijn een afspraak gemaakt kan worden met de NAM over een volgende jaarschijf voor opnieuw een bedrag van 10 miljoen, zodat de regeling opengesteld kan worden.

d. Stand van zaken Vouchers, maatwerk

NCG: de meeste categorieën hebben een bedenktijd van 52 weken. Hierdoor kan het nog een tijd duren voordat er een beeld is.

De heer Beukema (Delfzijl) wil graag weten wat er gedaan zal worden aan de categorie A/B-schades boven de €5.500,- . Daar moet op korte termijn iets aan gedaan worden. De NCG geeft aan dat dit in de volgende stuurgroepvergadering geagendeerd wordt.

De heer (10)(2e) (Rijk) maakt zich zorgen of de schone lei aanpak tot resultaat zal leiden. Het proces duurt nu lang en het is de vraag of het effect, zoals beoogd, zal worden gerealiseerd. Gaan de mensen uiteindelijk wel reageren?

De NCG geeft aan dat hier wordt gepoogd de onzekerheid weg te nemen en de ontstane beeldvorming realistischer te maken, bijvoorbeeld door heldere Q en A's te verspreiden.

e. Verslag stuurgroep leefbaarheid d.d. 6 juli 2017

Geen opmerkingen.

f. Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 1 juni 2017

Geen opmerkingen.

g. Stand van zaken "NAM op afstand"

Geen opmerkingen.

h. Kwartaalrapportage NCG tweede kwartaal 2017

Geen opmerkingen.

i. Verslag ambtelijk overleg toepassing bouwbesluit t.b.v. versterkingsopgave

Toelichting NCG: bij de eerste versterkingsvoorstellen zaten juridische analyses van het betreffende besluit. Dat is voorgelegd aan de DEAL-organisaties. Zij twijfelden aan de interpretatie hiervan. Alle partijen zijn daarna bij op verzoek van de NCG bijeen gekomen, daar is besproken hoe de Europese richtlijn is geïmplementeerd en dit is genotificeerd in Brussel. Brussel bevestigt de juridische analyse (van het CVW). De NCG zal de minister het

verslag met begeleidende brief sturen met de mededeling dat het gesprek hierover heeft plaatsgevonden en dat de NCG ervan uit gaat dat het kader voor dit gedeelte hiermee is vastgesteld. Alle gemeenten kunnen daarmee dezelfde interpretatie hanteren.

8. Vergaderschema 2018

Geen opmerkingen, wordt vastgesteld.

9. Kennistafel Leefbaarheid en opvolging aanbevelingen Gronings Perspectief: ondersteuning bewoners

Ter aanvulling: de NCG is op 12 september aanwezig geweest bij een rondetafel onderzoek van de kinderombudsman naar de situatie van kinderen in het aardbevingsgebied. De conclusie is dat het verstandig is om in komende onderzoeken apart aandacht te besteden aan de gevolgen voor de kinderen. Ook in communicatie-uitingen is het verstandig om hieraan gehoor te geven. Opvallend in het onderzoek is dat kinderen uit het aardbevingsgebied zich beter voelen dan kinderen in de rest van Nederland. De kinderen hebben zelf niet zozeer last van de aardbevingen, maar wel van het feit dat deze problematiek een wissel trekt op het welzijn van hun ouders.

10. Rondvraag en sluiting

Er zijn geen vragen. De voorzitter sluit de vergadering.